МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(МКІП)

вул. Івана Франка, 19, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 235-32-57, тел. (044) 235-23-78
E-mail: **info@mkip.gov.ua**, web-site: http://mkip.gov.ua/ код згідно з ЄДРПОУ 43220275

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Івано-Франківська районна рада

Міністерство культури та інформаційної політики України в межах компетенції розглянуло звернення Івано-Франківської районної ради Івано-Франківської області від 21.07.2022 № 1-29/132/3 отримане від Секретаріату Кабінету Міністрів України від 26.07.2022 № 14746/0/2-22 (вх. реєстр. номер МКІП від 26.07.2022 № 476/03-22) щодо повернення у державну власність України Свято-Успенської Києво-Печерської, Свято-Успенської Почаївської лавр та інших архітектурних пам'яток державного значення, що перебувають у власності або користуванні УПЦ (МП/РПЦ) Міністерство культури та інформаційної політики разом з Міністерством юстиції, Державною службою з етнополітики та свободи совісті та Івано-Франківською обласною військовою адміністрацією повідомляє про таке.

Частиною першою статті 35 Конституції України (далі — Конституція) визначено, що кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

У статті 9 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) зазначено, що кожен має право на свободу думки, совісті та релігії; це право включає свободу змінювати свою релігію або переконання, а також свободу сповідувати свою релігію або переконання під час богослужіння, навчання, виконання та дотримання релігійної практики і ритуальних обрядів як одноособово, так і спільно з іншими, як прилюдно, так і приватно.

Частиною першою статті 7 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (далі — Закон) передбачено, що релігійні організації в Україні утворюються з метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати і

РЕДАКТОД Міністерство культури та інформаційної політики України,
№ 06/12/2521-22 від 04.10.2022
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000008C6630006B72A400
Підписувач Карандєєв Ростислав Володимирович
Дата підписання: 04.10.2022
Дійсний з 13.06.2022 0:00:00 по 12.06.2024 23:59:59

Івано-Франківська районна рада
Івано-Франківської області
Вхідний № 96/2-29/3
«04» жовтня 2022

поширювати віру і діють відповідно до своєї ієрархічної та інституційної структури, обирають, призначають і замінюють персонал згідно із своїми статутами (положеннями).

Отже, діяльність релігійних організації є однією зі складових механізму задоволення релігійних потреб та законним засобом реалізації конституційного права громадян сповідувати і поширювати віру.

Зміст будь-якого права людини чи свободи складають умови і засоби, які визначають матеріальні та духовні можливості людини, необхідні для задоволення потреб її існування і розвитку.

Згідно з частинами другою — шостою статті 17 Закону культові будівлі і майно, які становлять державну власність, передаються організаціями, на балансі яких вони знаходяться, у безоплатне користування або повертаються у власність релігійних організацій безоплатно за рішеннями обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а в Республіці Крим — Уряду Республіки Крим.

Культова будівля і майно, що є державною власністю, можуть передаватися у почергове користування двом або більше релігійним громадам за їх взаємною згодою. За відсутності такої згоди державний орган визначає порядок користування культовою будівлею і майном шляхом укладення з кожною громадою окремого договору.

Культова будівля та інше майно, які становлять історичну, художню або іншу культурну цінність, передаються релігійним організаціям і використовуються ними з додержанням установлених правил охорони і використання пам'яток історії та культури.

Клопотання про передачу релігійним організаціям культових будівель і майна у власність чи безоплатне користування розглядається в місячний термін з письмовим повідомленням про це заявників.

Релігійні організації мають переважне право на передачу їм культових будівель із земельною ділянкою, необхідною для обслуговування цих будівель.

Відповідно до частини восьмої статті 17 Закону договори про надання в користування релігійним організаціям культових та інших будівель і майна можуть бути розірвані або припинені в порядку і на підставах, передбачених цивільним законодавством України.

Ураховуючи зазначене вище, право релігійної організації на отримання в безоплатне користування культової будівлі та майна, що є об'єктами державної власності, — одна з умов, що визначає матеріальну можливість громадян, які є членами або вірянами цієї релігійної організації задовольняти свої релігійні потреби. На цій підставі відповідне право релігійної організації є однією зі складових змісту конституційного права кожного на свободу світогляду і віросповідання.

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 06/12/2521-22 від 04.10.2022
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000008C6630006B72A400
Підписувач Карандєєв Ростислав Володимирович
Дата підписання: 04.10.2022
Дійсний з 13.06.2022 0:00:00 по 12.06.2024 23:59:59

Відповідно до частини другої статті 35 Конституції здійснення права на свободу совісті і віросповідання може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Частиною другою статті 9 Конвенції визначено, що свобода сповідувати свою релігію або переконання підлягає лише таким обмеженням, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах громадської безпеки, для охорони публічного порядку, здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

У частині четвертій статті 3 Закону зазначено, що здійснення свободи сповідувати релігію або переконання підлягає лише тим обмеженням, які необхідні для охорони громадської безпеки та порядку, життя, здоров'я і моралі, а також прав і свобод інших громадян, встановлені законом і відповідають міжнародним зобов'язанням України.

Мета встановлення обмежень права на свободу світогляду і віросповідання має бути обґрунтованою. Це означає, що відповідна пропозиція має ґрунтуватися на документах, що містять достовірні дані про факт вчинення священнослужителем, вірянином релігійної організації протиправного діяння, відповідальність за яке передбачена законом про кримінальну відповідальність або законодавством про адміністративні правопорушення (наприклад, обвинувальний вирок суду чи постанова про накладення адміністративного стягнення). Лише в такому разі встановлення обмеження в інтересах громадської безпеки, для охорони публічного порядку, здоров'я чи моралі, для захисту прав і свобод інших осіб може вважатись обґрунтованим.

У цьому контексті важливе значення мають норми частини другої статті 61 та частини першої статті 62 Конституції України, згідно з якими юридична відповідальність особи має індивідуальний характер; особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Отже, протиправні дії окремих представників релігійної організації в сукупності з протиправною діяльністю самої організації, а також причинно-наслідковий зв'язок між такими діями має бути доведений у передбачений законом спосіб.

Відповідно до пункту 5 розділу II Закону України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України» *не*

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 06/12/2521-22 від 04.10.2022
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000008C6630006B72A400
Підписувач Карандєєв Ростислав Володимирович
Дата підписання: 04.10.2022
Дійсний з 13.06.2022 0:00:00 по 12.06.2024 23:59:59

допускається надання переваг або *накладення обмежень у діяльності релігійної організації (об'єднання), що входить до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України*, крім обмеження доступу священнослужителів, релігійних проповідників, наставників такої релігійної організації у частини, з'єднання Збройних Сил України та інших військових формувань України у місцях їхньої дислокації або інших обмежень, передбачених законом.

Таким чином, за відсутності передбачених законодавством підстав розірвання договорів з релігійними організаціями УПЦ (як і будь-яких інших релігійних організацій) про надання їм у користування культових та інших будівель і майна, що є об'єктами державної власності, становитиме протиправне накладення обмежень у діяльності таких релігійних організацій.

Заборона в майбутньому передавати в користування релігійним організаціям, культові будівлі та майно, що є об'єктами державної власності, без належного правового обґрунтування та встановлення (в передбачений законом спосіб) фактів безпосереднього зв'язку між перебуванням керівного центру релігійної організації в країні-агресорі, підтриманням відповідним центром здійснюваної агресії та схваленням такої підтримки керованими релігійними організаціями в Україні, суперечить вимогам частин першої та другої статті 8, частин другої та третьої статті 22, частини другої статті 24, частини першої статті 35, частини першої статті 64 та пункту 7 частини першої статті 92 Конституції України, яка є Основним Законом, норми якого є нормами прямої дії.

Перший заступник Міністра Ростислав КАРАНДЄЄВ

Сергій Пальоха 0631956591

СЕД АСКОД Міністерство культури та інформаційної політики України
№ 06/12/2521-22 від 04.10.2022
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000008C6630006B72A400
Підписувач Карандєєв Ростислав Володимирович
Дата підписання: 04.10.2022
Дійсний з 13.06.2022 0:00:00 по 12.06.2024 23:59:59